

Asia: VN/9765/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimistä annettujen direktiivien täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan yleiset huomiot esityksestä

-

Huomiot oikeudenkäyntiin liittyvistä ehdotuksista: a) hyvityskanteen määräajan keskeytyminen valtuutetun johtaman sovintomenettelyn ajaksi sekä yhdenvertaisuuslain mukaisissa asioissa lautakunnan ratkaisun lainvoimaiseksi tuloon asti ja b) tasa-arvovaltuutetun oikeus tulla kuulluksi tuomioistuimessa tasa-arvolain soveltamista koskevissa asioissa

a) MaRa vastustaa kanneajan keskeyttämistä koskevia ehdotuksia valtuutetun johtaman sovintomenettelyn ajaksi sekä yhdenvertaisuuslain mukaisissa asioissa lautakunnan ratkaisun lainvoimaiseksi tuloon asti.

Kanneaikojen keskeyttämistä perustellaan HE-luonnoksessa direktiivimuutosten 7 artiklalla, jonka mukaan ”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sovellettava vanhentumisaika on riittävän pitkä, esimerkiksi keskeyttämällä vanhentumisaajan kulumisen osapuolten osallistuessa vaihtoehtoiseen riidanratkaisumenettelyyn, jotta riidan osapuolille voidaan taata mahdollisuus saattaa asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi.” Yhdenvertaisuuslaissa kanneaika on kaksi vuotta, työhönottotilanteissa yksi vuosi. Tasa-arvolaisissa kanneaika on jatkossa kaikissa tilanteissa kaksi vuotta, paitsi palkkasyrjintätilanteissa kolme vuotta.

MaRa katsoo, että nykyiset kanneajat ovat riittävän pitkät, eivätkä estä osapuolten mahdollisuutta saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi. Asia on mahdollista saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi myös lautakuntakäsittelyn tai sovintomenettelyn ollessa kesken.

HE-luonnoksen mukaan lautakunnan keskimääräinen käsittelyaika on vajaa vuosi. Jos lautakunnan ratkaisusta valitetaan ja valituksen käsittely eri oikeusasteissa kestäisi yhteensä esimerkiksi kaksi vuotta, hyvitystä voisi vaatia vielä noin viiden vuoden kuluttua kielletystä menettelystä. Kanneajan keskeyttäminen pidentäisi näin ollen kanneaikaa kohtuuttomasti. Käytännön tilanteissa syrjintäepäilyyn kohteena olevan työnantajan voisi useiden vuosien jälkeen tosiasiallisesti olla mahdotonta esittää todistelua puolustautuakseen syrjintäepäilyä koskevassa asiassa esim.

työpaikalla tapahtuneiden henkilöstövaihdosten johdosta. Tämä heikentäisi merkittävästi oikeusvarmuutta. Kanneajan pitkittyminen lisäisi myös työnantajan hallinnollista taakkaa, kun työnantajan tulisi varautua useita vuosia mahdolliseen oikeusprosessiin.

Kanneajan pitkittyminen loisi lisäriskejä myös työntekijän henkilötietojen tietosuojan näkökulmasta. Ehdotettu muutos edellyttäisi kaikkien asiaan liittyvien henkilötietojen tallentamista ja säilyttämistä useiden vuosien ajan, jotta mahdollisessa oikeudenkäynnissä olisi mahdollisuus menestyä. Tämä on ristiriidassa tietosuoja-asetuksessa säädetyn tietojen minimointiperiaatteen kanssa.

b) MaRa vastustaa ehdotettua muutosta koskien tasa-arvovaltuutetun oikeutta tulla kuulluksi tuomioistuimessa tasa-arvolain soveltamista koskevissa asioissa. Olemassa oleva sääntely tuomioistuimen mahdollisuudesta pyytää lausunto oman harkintansa mukaan merkittävässä tasa-arvolain tulkintakysymyksissä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalta riittää täyttämään direktiivin vähimmäisedellytykset. Olemassa olevan sääntelyn mukaan valtuutettu voi myös tarvittaessa avustaa syrjintää kokenutta oikeudenkäynnissä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelinten riippumattomuus ja siihen liittyvät muutosehdotukset: lautakunnan henkilöstön nimittämistoimivalta ja valtuutettujen sidonnaisuusilmoitukset

-

Yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun työn järjestämiseen liittyvät asiat: toimivallan delegointimahdollisuus, toimiston sisäinen organisointi, kertomusten sisältö, syrjintää epäilevälle annettavat tiedot

-

Huomiot yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimestä annettujen direktiivien sellaisista säännöksistä, joiden ei esitysluonnoksessa ole katsottu edellyttävän lainsäädäntömuutoksia

-

Huomiot ehdotusten vaikutuksista

-

Muut huomiot

-

Latosaari Pauliina
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry